

Gravfält i Glottra

RAÄ-nr Svennevad 17:1
fastighet Glottra 1:17
Svennevads socken
Hallsbergs kommun
Närke
Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översigtskarta över Örebro län med platsen
för kontrollen markerad i rött.

© 2018 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2018:27

Författare Leif Karlenby

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Rest sten på gravfältet Svennevad 17:1.

"...den 9 fot höga Glåtrastenen på Stora Glåtra mark i Svennevads socken, öster om och invid stora landsvägen, som går åt Östergötland, och enligt sägen rest till minne af Glåtra, gemål åt konung Svender, som gifvit sitt namn åt Svennevad, och hvilkens grafsten, endast 3 fot hög, visas en half fjerdingväg längre i söder vid afvägen till Haddebo." (Hofberg 1868:32)

Foto Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Gravfält i Glottra

RAÄ-nr Svennevad 17:1
fastighet Glottra 1:17
Svennevads socken
Hallsbergs kommun
Närke

Leif Karlenby

Lst dnr 431-7041-2017

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Hallsberg
Landskap	Närke
Socken	Svennevad
Fastighet	Norra Glottra 1:17

Fornlämningsnummer	Svennevad 17:1
Lämningstyp	Gravfält
Datering	Järnålder

Typ av undersökning	Arkeologisk kontroll
Länsstyrelsens beslutsdatum	2017-12-06
Länsstyrelsens diarienummer	431-7041-2017
Arkeologgruppens projektnummer	Ag 2018_01

Projektledare	Leif Karlenby
Fältpersonal	Leif Karlenby, Ebba Knabe

Undersökningstid	2018-07-03
Exploateringsyta	30 m ²
Undersökt yta	100 löpmeter
Inmätningsteknik	Manuell
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd påträffades.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	6
Tidigare undersökningar	6
Syfte och frågeställningar	6
Metod	7
Resultat.....	9
Tolkning.....	9
Referenser	10

Figur 1. Karta över Glottra med den aktuella undersökningsplatsen markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län har Arkeologgruppen AB genomfört en schaktningsövervakning vid grävarbeten inför nedläggning av elkabel till fartkamera längs vägen mot Haddebo, från väg 51. Strax efter avfarten från väg 51 ligger ett gravfält norr om vägen (Svennevad 17:1) innehållande fem gravar. Därvid ansåg Länsstyrelsen behov av en övervakning vid passagen av gravfältet. Grävningen skedde söder om vägen.

Kabeln skulle placeras mellan två sedan tidigare nedgrävda telekablar. Det innebär att eventuella lämningar som kunde ha varit av antikvariskt intresse redan var söndergrävda. Inga spår efter fornlämningar påträffades i schaktet.

I den västra delen av angivet övervakningsområde iaktogs ett röjningsröse helt nära vägen. Detta var sedan tidigare skadat av arbeten i samband med resande av en telestolpe. Röset var cirka 6 meter i diameter med en grop i den östra delen där stolpen stod. Rösets höjd var cirka 0,5 meter och det bestod av upp till 0,2 meter stora stenar. Röset låg isolerat på en yta som i övrigt var plan och stenfri. Den registrerade fossila åkern Svennevad 214 finns knappt 100 meter österut. Möjligen hör röset och Svennevad 214 till samma fornlämning sammanbunden av den stenfria – och förmodat odlade – ytan emellan.

Inledning

Länsstyrelsen har i ett beslut från år 2017 begärt att en arkeologisk undersökning i form av en schaktningskontroll skulle utföras i samband med grävning för en elkabel för en fartkamera. I ett parti av cirka 100 meter passerar kabeln ett gravfält (Svennevad 17:1) varför en kontroll ansågs nödvändig.

Ansvariga för arbetet är *One Nordic AB* som fått i uppdrag att genomföra ledningsarbetet.

Bakgrund och kulturmiljö

Glöttra är en bygd som ligger isolerat i ett annars skogbeväxt område. Emellertid förefaller området ha varit bebyggt redan tidigt. Det finns flera gravfält från järnålder och Närke's största bautasten står uppställd i utkanten av Norra Glöttra.

Norr om vägen mot Haddebo ligger ett gravfält (Svennevad 17:1) invid platsen för nu aktuell insats. Det innehåller enligt Fornsök tre runda stensättningar, en tresidig stensättning och en rest sten

– Svenders sten (Hofberg 1868:32). Vid en okulär besiktning i samband med kontrollen föreföll möjligen ytterligare två stensättningar kunna finnas norr om det registrerade fornlämningsområdet. Båda dessa var skadade av vägen och diket.

Första skriftliga omnämnande sker under 1550-talet och äldsta kartan över Norra Glöttra är daterad år 1687 och är utförd av Thoring. Äldsta kartan från Södra Glöttra är från år 1703.

Tidigare undersökningar

Inga tidigare undersökningar har genomförts i området. Mindre schaktningsövervakningar gjordes i samband med

kabelnedläggningar i Norra Glöttra, bland annat invid Glöttrastenen år 2013 (Knabe 2014).

Syfte och frågeställningar

Syftet med schaktningskontrollen var att notera om fornlämning skulle komma till skada i samband med kabelnedläggningen och i så fall i första hand leda om kabeln så att fornlämningen inte skadades.

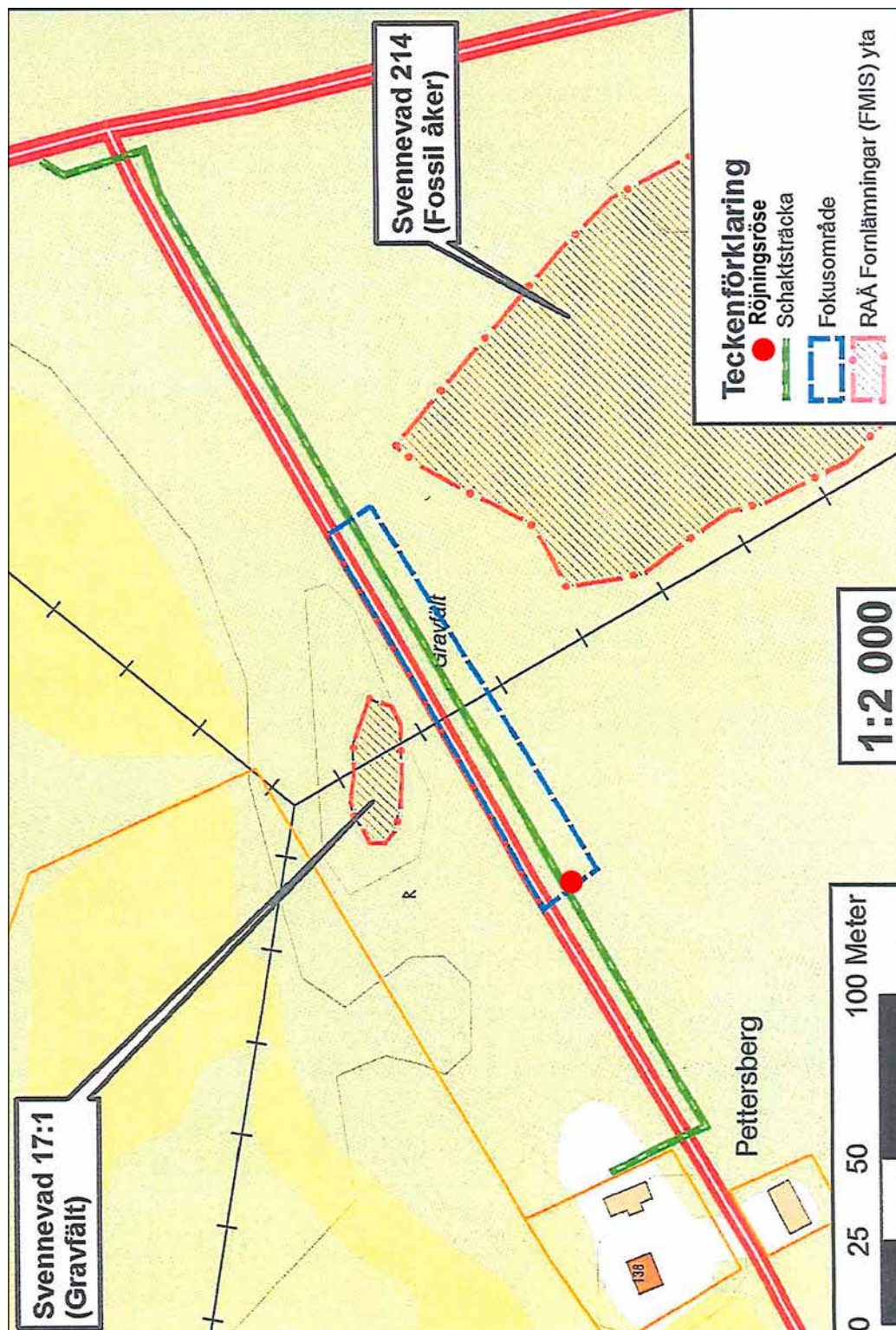
Figur 2. Foto av röjningsröse skadat av telestolpe. Röset finns långt utanför den fossila åkermarken som ligger söder om vägen (Svennevad 214). Bild från Google Earth – street view ©2018 Google, ©2018 Google, ©2009 GeoBasis-DE/BKG, US Dept of State Geographer (bild dat. 7/2011).

Metod

Arbetet var en arkeologisk schaktningskontroll, där kabelnedläggningen följdes av arkeolog för att se om fornlämning kunde komma i vägen. Hade fornlämning kunnat påvisas i schaktet, hade antingen en omläggning av kabeln genomförts så att den kunde läggas utanför fornlämningen eller så skulle mindre lämningar undersökas.

Hade större anläggning, som till exempel en grav, påträffats, skulle Länsstyrelsen kontaktas för samråd.

Då inga fornlämningar påträffades blev det aldrig aktuellt med dokumentation. Den skulle ha gjorts med RTK-GPS. Anläggningsbeskrivning och fotodokumentation skulle ha upprättats.

Figur 3. Planen är tagen ur förfrågningsunderlaget från Länsstyrelsen. Inga anläggningar påträffades förutom röjningsröset, som kompletterats på kartan. Kartan saknar koordinater. Koordinatvärdet för röset är X6535484; Y523600.

Resultat

Kabeln skulle placeras mellan två sedan tidigare nedgrävda telekablar. Det innebär att eventuella lämningar som kunde ha varit av antikvariskt intresse redan var söndergrävda. Inga spår efter fornlämningar påträffades i schaktet.

I den västra delen av angivet övervakningsområde iakttogs ett röjningsröse helt nära vägen. Detta var sedan tidigare skadat av arbeten i samband med uppsättandet av en telestolpe. Röset var cirka

6 meter i diameter och hade en grop i den östra delen där stolpen stod. Rösets höjd var cirka 0,5 meter och det bestod av upp till 0,2 meter stora stenar. Röset låg isolerat på en yta som i övrigt var plan och stenfri. Den registrerade fossila åkern Svennevad 214 finns knappt 100 meter österut. Möjligen hör röset och Svennevad 214 till samma fornlämning sammanbunden av den stenfria – och förmodat odlade – ytan emellan.

Tolkning

Då exploateringsytan redan var genomgrävd vid två tillfällen har alla eventuella spår av fornlämningar förstörts. Av topografiska skäl torde dock kunna avgöras att gravfältet inte har sträckt sig till södra

sidan av vägen, då stensättningarna har legat på den låga förhöjning som finns norr om vägen. Söder om vägen vidtar istället en plan och stenfri yta med röjningsrösen cirka 25 meter söderut.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med schaktningskontrollen var att försäkra sig om att ingen fornlämning kom till skada vid arbetet.

Vid kontrollen kunde fastställas att området redan var skadat i samband med nedläggning av telekablar. Ingen fornlämning fanns därför att iaktta.

Arkeologgruppen AB anser att resultatet av arbetet har kunnat uppfylla syftet med kontrollen.

Referenser

Tryckta källor

Hofberg, H. 1868. *Nerikes gamla minnen. Ett bidrag till fäderneslandets fornkännedom, konst och odlingshistoria*. Örebro.

Knabe, E. 2014. *Vid Svennevads gravfält*. Svennevad 12:1 och 15:1, Hallsbergs kommun, Örebro län. Arkeologgruppen AB PM 2013_03. Örebro.

Kartor

LANTMÄTERISTYRELSENS ARKIV

Geometrisk avmätning år 1687. Svennevads socken, Glåttara norra nr 1.

Geometrisk avmätning år 1703. Svennevads socken, Glåttara södra nr 1

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2018:27

